

SVEDALA KOMMUN

Revisorerna

Till: Kommunstyrelsen, socialnämnden och kommunfullmäktige för kännedom.

2021-03-18

Uppföljning av tidigare genomförd granskning avseende kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

KPMG har av revisorerna i Svedala kommun fått i uppdrag att granska vilka åtgärder som kommunstyrelsen vidtagit utifrån rekommendationerna som lämnades i samband med revisionens granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete som genomfördes 2018. Vidare syftar uppföljningen till att kartlägga den organisationsförändring som genomförts avseende kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete sedan granskningen genomfördes samt följa upp frågan kring hyreskostnaden för kollektivboenden som står tomma.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen delvis vidtagit åtgärder utifrån de rekommendationer som revisionen lämnade i samband med tidigare granskning.

Av granskningen framgår att respektive verksamhet har uppföljningsansvar för att handlingsplan för integration följs. Hur ofta uppföljning ska ske samt av vem förtydligas inte. Det saknas även ett förtydligande i vilken mån kommunstyrelsen inom ramen för sin uppsikt har följt upp att beslutade insatser enligt handlingsplanen har fått effekt i verksamheten.

Revisorernas iakttagelser och bedömningar framgår i bifogad rapport. Identifierade iakttagelser avseende hur kommunstyrelsen och socialnämnden arbetar och följer upp handlingsplan för integration, hur organisationsförändringen av Arbete och integration fortlöper samt vilka kvarvarande kostnader för kollektivboenden som kvarstår, kommer följas upp i samband med revisorernas årliga dialogmöten med kommunstyrelsen och socialnämnden i höst.

För Svedala kommuns revisorer,

Mats Carlsson

Ordförande

Svedala kommuns revisorer

Uppföljning av tidigare genomförd granskning avseende kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

2021-03-18

Innehåll

Bakgrund, revisionsfrågor och metod	3
Uppföljning av granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete inklusive omorganisation	4
Uppföljning avseende hyreskostnaden för kollektivboenden	9
Sammanfattning och slutsats	10

Bakgrund, revisionskriterier och metod

Bakgrund

KPMG har av revisorerna i Svedala kommun fått i uppdrag att granska vilka åtgärder som kommunstyrelsen vidtagit utifrån rekommendationerna som lämnades i samband med revisionens granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete som genomfördes 2018. Vidare syftar uppföljningen till att kartlägga den organisationsförändring som genomförts avseende kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete sedan granskningen genomfördes samt följa upp frågan kring hyreskostnaden för kollektivboenden som står tomma.

Revisionskriterier

Uppföljningen utgår från de bedömningar och rekommendationer som lämnades i samband med granskningsrapporten samt utifrån det missiv som kommunstyrelsen lämnade som svar till revisionen efter det att granskningen kommunicerats.

Metod

Den för uppföljningen aktuella granskningsrapporten med tillhörande missiv samt kommunstyrelsens svar har granskats. Utifrån detta underlag har ett antal uppföljningsfrågor upprättats. Ansvariga tjänstepersoner har ombetts att besvara dessa uppföljningsfrågor avseende vilka åtgärder som vidtagits. Kompletterande frågor avseende genomförd organisationsförändring och hyreskostnaden för kollektivboenden har vidare ställts. Inom ramen för uppföljningen har vissa parallella kontroller av lämnade uppgifter genomförts.

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

Bedömningar från granskningen 2018

- Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen kan stärka sin styrning, uppföljning och samverkan kring kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete.
- Bostadsförsörjningen utgör en av de största utmaningarna och kommunen har idag svårt att tillgodose behoven åt de nyanlända som anvisats eller väljer att bosätta sig i kommunen.
- Eftersom tillgången till bostäder utgör en viktig hörnsten för nyanländas integration och egenförsörjning, bör kommunstyrelsen i samråd med Svedalahem vidta mer kraftfulla åtgärder för att säkerställa en långsiktig bostadsförsörjning för målgruppen. Detta är även av vikt för att kommunen ska kunna efterleva kraven i bosättningslagen.
- Försörjningsstödet utgör vid tidpunkten för granskningen ytterligare en stor utmaning och kommunen redovisar en ökning av kostnaderna för ekonomiskt bistånd och en ökning av antalet biståndssökande, där nyanlända ingår som en del av målgruppen.
- Således bör kommunstyrelsen vidta fortsatta åtgärder för att säkerställa ökad måluppfyllelse avseende försörjningsstöd.
- Vidare bör kommunstyrelsen vidta åtgärder för att stärka samverkan med det lokala näringslivet, i syfte att stärka kommunens integrationsarbete.
- Utifrån resultatet i delårsbokslutet och mot bakgrund av ökande utmaningar ser vi det som väsentligt att kommunstyrelsen utifrån sin uppsiktsplikt säkerställer att Handlingsplan för integration förankras inom samtliga verksamheter samt säkerställer att intentionerna i dokumentet efterlevs och följs upp.

Rekommendationer från granskningen 2018

Kommunstyrelsen rekommenderas att:

- Utifrån sin uppsiktsplikt säkerställa att beslutade insatser enligt antagen *Handling för integration* får avsedd effekt samt säkerställa förankring av dokumentet på samtliga nivåer.
- Förtydliga hur ofta uppföljning av *Handling för integration* ska ske samt vem som ansvarar för att följa upp identifierade utvecklingsområden.
- Vidta fortsatta åtgärder för att säkerställa ökad måluppfyllelse avseende försörjningsstöd och bostadsförsörjning för nyanlända.
- Verka för att tydliggöra integrationskoordinators roll och mandat att driva strategiska kommunövergripande frågor avseende integration, inom ramen för nuvarande organisatoriska placering av tjänsten.
- I samråd med Svedalahem vidta ytterliga åtgärder för att säkerställa bostadsförsörjning åt nyanlända.
- Stärka samverkan med övriga externa aktörer så som civilsamhälle och det lokala näringslivet, i syfte att stärka kommunens integrationsarbete.

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

Kommunstyrelsens svar till revisionen enligt utskickat missiv (beslut daterat 2019-02-25, § 34)

Kommunstyrelsen beslutar att

- Godkänna rapporten och överlämna yttrandet (åtgärdsplanen, se nedan) till kommunrevisionen som kommunstyrelsens yttrande,
- Ge kommunförvaltningen i uppdrag att tillsammans med Svedalahem att utreda förutsättningarna för att skriva över andrahandskontrakt för boende (hyresgäster) till förstahandskontrakt till de boende,
- Kommunförvaltningen ska tillsammans med Svedalahem se över kommunens hantering av andrahandskontrakt till de boende och återkomma med återrapportering till kommunstyrelsen senast 31 augusti 2019.

Arbete och integrations svar (åtgärdsplan) till kommunstyrelsen som svar till revisionen enligt utskickat missiv (beslutsunderlag 2019-02-07)

- Reviderad *Handling för integration* antogs av kommunfullmäktige 2018-11-07. Varje prioriterat område reviderades i samråd med ansvarig chef. De har efter att planen antogs kontaktats av integrationskoordinatör för att planera det fortsatta arbetet med *Handling för integration*. Responsen har med några undantag varit svag. För att komma vidare i arbetet föreslås att:
 - Kommunledningen förtydligar vikten av det gemensamma arbetet kring *Handling för integration* till ansvariga för berörda områden.
 - Integrationskoordinatör tar fram ett koncept för aktivitetsplaner kopplade till *Handling för integration*. Arbetet innebär bland annat att aktivitetsplaner skapas för varje prioriterat område, utse områdesansvarig inom varje prioriterat område, avstämning av aktivitetsplaner efter 6 månader och att uppföljning ska ske efter ett år.

- Integrationskoordinatör rapporterar resultat och utvecklingsområden till kommunledningen efter varje årsskifte. Vid betydande händelser eller avvikelser under verksamhetsåret rapporteras detta till kommunledningen direkt. Vid eventuella avvikelser kring arbetet med *Handling för integration* ansvarar kommunledningen för att en åtgärdsplan tas fram.
- Kommunledningen föreslås förtydliga och kommunicera integrationskoordinatörens roll och mandat att arbeta kommunövergripande och med *Handling för integration*. En översyn behöver också göras över vilka nätverk eller arbetsgrupper integrationskoordinatör ska ingå i för att på bästa sätt lösa sitt uppdrag.
- I *Handling för integration* är området samverkan prioriterat. För att stärka upp det arbetet föreslås att samverkan integreras i övriga områdens aktivitetsplaner i enlighet med tidigare beskrivet koncept. Där ingår även samverkan med det lokala näringslivet. I integrationskoordinatörens uppdrag ingår att stärka samverkan med såväl presumtiva som befintliga mötesplatser och nätverk som drivs av civilsamhället. Ett antal åtgärder har genomförts under 2018 och planeras fortgå under 2019.
- Statistik vid tidpunkt för svaret visar att kommunens satsning på arbetsmarknadsinsatser och samarbetet med Arbetsförmedlingen gett resultat vad gäller andelen nyanlända som fått arbete och eller gått vidare till studier. Statistiken visar också att kraftfullare åtgärder måste sättas in tidigt i mottagande av nyanlända för att minska behovet av försörjningsstöd under etableringstiden. Ett antal insatser har gjorts för att stärka mottagandet.

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

Arbete och integrations svar (åtgärdsplan) till kommunstyrelsen som svar till revisionen enligt utskickat missiv (beslutsunderlag 2019-02-07), forts.

- För att öka måluppfyllelsen avseende försörjningsstöd för nyanlända föreslås att arbete och integration:
 - fortsätter sitt interna utvecklingsarbete parallellt med pågående samverkan och samarbete med Arbetsförmedlingen.
 - månadsvis tar fram aktuell statistik inom området och delger den till kommunstyrelsens utskott för arbete och integration, socialchef och samverkansparter. Detta ger en bredare kunskapsspridning och möjliggör tidiga förändringar i arbetssätt eller insatser löpande under året.
- Bostadsförsörjningen åt nyanlända är en stor utmaning för kommunen och har huvudsakligen skett genom tilldelning av lägenheter från Svedalahem. Tidigare försök att nå privata fastighetsägare ledde inte till nya bostäder och insatserna upphörde. Då behovet av bostäder överstigit antalet lägenheter som Svedalahem kunnat bistå med har även andra lösningar använts, såsom moduler och kollektiva boenden i befintliga lokaler. Samtliga anvisade nyanlända bosätts via andrahandskontrakt. Nyanlända anhöriga utan boende hanteras som hemlösa i kommunen, merparten är barnfamiljer.
 - Lägenhets- och modulboenden där nyanlända kan bo enskilt eller familjevis har visat sig vara de bäst fungerande lösningarna för alla. De nyanlända har där en tryggare och mer välfungerande vardag, konflikterna är färre och slitaget mindre vilket leder till en mer hållbar arbetsbelastning för medarbetarna och en positivare kostnadsbild för kommunen. Kollektivboenden är genomgående mer resurskrävande, möjliggör ingen långsiktig lösning samt skapar konflikter mellan de boende och används därför enbart när det är nödvändigt, t ex vid akuta situationer eller vid hemlöshet.
 - Genom att tilldelningen av lägenheter från Svedalahem skett under många år utan att de som bor där fått överta sina hyreskontrakt har konsekvensen blivit att enheten arbete och integration vid årsskiftet 2018–2019 förvaltade 55 lägenheter. Vissa familjer har bott i sina lägenheter i flera år. Förvaltandet av lägenheterna hanteras idag med resurser inom arbete och integration, detta hade kunnat lösas om de boende istället fick överta sina kontrakt, till exempel efter 12 månaders anmärkningsfritt boende. En sådan lösning skulle normalisera boendet för familjerna, frigöra resurser på arbete och integration samt återföra lägenheter till den ordinarie bostadsmarknaden.
 - Det finns i huvudsak tre områden som är centrala för att bostadsförsörjningen till nyanlända ska fungera bättre och de kollektiva bostadslösningarna minska: öka omsättningen i lägenheterna, öka bostadsbeståndet via privata fastighetsägare, möjliggöra överskrivning av förstahandskontrakt till de boende.

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

Arbete och integrations svar (åtgärdsplan) till kommunstyrelsen som svar till revisionen enligt utskickat missiv (beslutsunderlag 2019-02-07), forts.

- För att öka måluppfyllelsen avseende bostadsförsörjning för nyanlända föreslås att:
 - arbete och integration fortsätter sina individinriktade insatser via Boskola och Bosök för att öka omsättningen av lägenheter och minska kollektivboendet. Insatser har påbörjats i liten skala men kan utvecklas med ökad bemanning, förslagsvis via rekrytering av en flerspråkig boendecoach. Till detta krävs resurser.
 - ansträngningarna med att nå ut till privata fastighetsägare återupptas genom nya kraftfulla informationsinsatser samt att integrationskoordinatören får i uppdrag att tillsammans med kommunikationsenheten ta fram en kommunikationsplan för området. Förnyat uppdrag till Svedalahem att ansvara för kontakt och kontrakt.
 - Svedalahem ges i uppdrag att tillsammans med kommunen ta fram underlag för att andrahandskontrakt ska kunna skrivas över på de boende.

Granskning av kommunens flyktingmottagande och integrationsarbete

Vad visar uppföljningen?

- *Handlingsplan för integration* slutrapport, har redovisats av integrationskoordinator under februari 2020 för kommunledningen. Respektive verksamhet har uppföljningsansvar för att handlingsplanen följs. Identifierade utvecklingsområden är att utveckla samarbetet med näringslivsenheten samt externa näringslivet och civilsamhället. Olika projekt med stimulansmedel från Länsstyrelsen har initierats 2019-2022 för att främja en ökad integration för nyanlända i såväl förenings- och näringslivet i Svedala kommun.
- Fortsatta åtgärder för att nå måluppfyllelse med att få fler individer till självförsörjning samt utökat digitaliserad e-ansökan har initierats.
- Från och med mars 2020 upphörde integrationskoordinator-tjänsten, och det övergripande ansvaret för integrationsfrågor flyttades till enhetschef för Arbete och integration.
- Verksamheten Arbete och integration överfördes från Kommunstyrelsen 2020-04-01 till socialnämnden. I nuvarande organisation finns enligt förvaltningen synergieffekter när Arbete och integration är organiserad inom socialnämnden, vilket exempelvis främjar samordning med andra verksamheter som t.ex. Individ och familjeomsorgen som också samordnar bostäder. Vidare har socialnämnden upprättat en internkontrollplan för Arbete och integration, vilket saknades.
- I god samverkan med Svedalahem så har den sociala bostadsförsörjningen för såväl Individ och familjeomsorgen som Arbete och integration genomlysts under 2020. Detta har medfört att kommunstyrelsen den 1 februari 2021 kommer ta ställning till ett ärende om överföring av förstahandsavtal till andrahandshyresgäster. Kommunstyrelsen kommer även att behandla ett förslag till avtal med Svedalahem i vilket det bland annat föreskrivs i vilken omfattning Svedalahem ska erbjuda kommunen lägenheter för sociala kontrakt. Vidare kommer Svedala kommun även att arbeta med detta med externa aktörer på fastighetsmarknaden.

Uppföljning avseende hyreskostnaden för kollektivboenden

- Under 2020 har kommunen haft följande kostnader för kollektivboende som redovisats under flyktingverksamheten, se tabell nedan. Huvudprincipen är att boendenas kostnader ska täckas av hyresintäkter. Vissa av boendena har dock erhållit anslag där detta inte var möjligt. Totalt har kostnaden uppgått till 5,1 miljoner där drygt 0,8 miljoner av kostnaden har täckts via hyresintäkter. Verksamheten har haft anslag (kommunbidrag) för verksamheten på 2,5 miljoner. Totalt innebar detta att avvikelsen mot budget för 2020 uppgick till drygt 1,7 miljoner vilket kan betraktas som en kostnad för tomhyror.

Kollektivboende 2020

Alla belopp i Tkr	Lokalkostnader		Hyresintäkter	Anslag	Budgetavvikelse
Lorens Månsson	-694		189	0	-505
Segestrand	-1 004		109	500	-395
Yddinge	-2 852		348	2 000	-504
Baravillan	-294		191	0	-103
Erlandsdal	-243		0	0	-243
Totalt	-5 087		837	2 500	-1 750

- Under 2020 har flertalet av antalet möjliga platser inte varit belagda, med anledning av minskat mottagande, vilket inneburit en avvikelse mot budget. På Lorens Månsson har mangårdsbyggnaden inte nyttjats med anledning av reparationsbehov samt att cirka hälften av boendeplatserna i paviljongerna haft boende. Detta är förklaringen till redovisad budgetavvikelse. Segestrand har också haft ett lågt antal boende under året med anledning av minskat mottagande. Kommunen har beslutat att avyttra boendet från och med 2021 vilket innebar att de boende flyttade ut under andra halvåret 2020. Yddinge har i likhet med de andra boendena haft ett fåtal boende under året vilket har lett till redovisad avvikelse. Kommunen har haft ett avtal om boendeplatser som upphörde vid årsskiftet 2020. Boende i Baravillan flyttade ut under sensommaren vilket bedragit till avvikelsen mot budget. Villan är till försäljning. Erlandsdals boende har inte använts under året. Kostnaden avser första kvartalet 2020. Boendet är uppsagt under året. Den stora avvikelsen mot budget 2020 kommer inte upprepas under 2021 då de flesta av boendena är avyttrade.

Sammanfattande bedömning och slutsats

Vår bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen delvis vidtagit åtgärder utifrån de rekommendationer som revisionen lämnade i samband med granskningen. Vi grundar vår bedömning på följande;

- Det kan konstateras att respektive verksamhet har uppföljningsansvar för att handlingsplan för integration följs. Hur ofta uppföljning ska ske samt av vem förtydligas inte. Det saknas även ett förtydligande i vilken mån kommunstyrelsen inom ramen för sin uppsikt har följt upp att beslutade insatser enligt handlingsplanen har fått effekt i verksamheten.
- Vi bedömer att kommunen har identifierat utvecklingsområden som bland annat rör utökad samverkan med näringslivsenheten samt externa näringslivet och civilsamhället. Projekt har initierats för perioden 2019 till 2022 för ökad integration för nyanlända i förenings- och näringslivet i kommunen.
- Socialnämnden uppger att de har initierat fortsatta åtgärder för att få fler individer till självförsörjning. Exempelvis nämns åtgärder kring utökad digitaliserad e-ansökan. Övriga åtgärder framgår ej.
- Enheten för Arbete och integration har överförs från kommunstyrelsen till socialnämndens ansvarsområde. Vi kan konstatera att integrationskoordinatortjänsten har upphört och ansvaret har flyttats till enhetschef för Arbete och integration.

Forts. Vår bedömning

- Vi kan konstatera att socialnämnden arbetat med att stärka bostadsförsörjningen för målgruppen i samråd med Svedalahem. Under 2021 ska kommunstyrelsen ta ställning till ett ärende avseende överföring av förstahandsavtal till andrahandshyresgäster samt omfattning av antalet sociala kontrakt som ska erbjudas av Svedalahem till kommunen.

Bedömning avseende kollektivboenden

- Huvudprincipen för kollektivboenden i kommunen är att boendenas kostnader ska täckas av hyresintäkter. Det uppges dock att vissa av kommunens kollektivboenden har erhållit anslag där detta inte har varit möjligt. Under 2020 avvek budgeten för kollektivboenden med cirka 1,7 mnkr. Detta anses bero på att flertalet kollektivboenden har haft fåtal boenden under året samt att ett antal boenden har reparerats eller ej använts.

2021-03-18

Ida Brorsson

Certifierad kommunal yrkesrevisor, KPMG